

Guinea-Bissau

Uznesenie Európskeho parlamentu z 13. júna 2012 o vojenskom prevrate v Guinei-Bissau (2012/2660(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na prvé kolo prezidentských volieb z 18. marca 2012 a druhé kolo naplánované na 29. apríla 2012 v Guinei-Bissau,
- so zreteľom na vyhlásenia Bezpečnostnej rady OSN z 31. marca, 13. a 21. apríla a 8. mája 2012 a jej rezolúciu 2048 z 18. mája 2012,
- so zreteľom na vyjadrenia predsedu komisie Hospodárskeho spoločenstva západoafrických štátov (ECOWAS) zo 6. apríla, 12. apríla a 19. apríla 2012,
- so zreteľom na vyhlásenia podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 12. apríla a 14. apríla 2012,
- so zreteľom na vyhlásenia Generálneho tajomníka OSN z 13. a 16. apríla 2012,
- so zreteľom na stanovisko predsedu Európskej komisie z 13. apríla 2012,
- so zreteľom na vyhlásenie predsedníctva Spoločenstva portugalsky hovoriacich krajín (CPLP) z 13. apríla 2012,
- so zreteľom na uznesenia z ôsmeho a deviateho mimoriadneho zasadnutia Rady ministrov CPLP zo 14. apríla a z 5. mája 2012,
- so zreteľom na vyhlásenie generálneho tajomníka Medzinárodnej organizácie frankofónie (MOF) zo 16. apríla 2012,
- so zreteľom na rozhodnutie Mierovej a bezpečnostnej rady Africkej únie (AÚ) zo 17. a 24. apríla 2012,
- so zreteľom na rozhodnutie prijaté stálou radou MOF z 18. apríla 2012,
- so zreteľom na spoločné vyhlásenie skupiny Africkej rozvojovej banky a skupiny Svetovej banky z 19. apríla 2012,
- so zreteľom na závery zo zasadnutia Rady Európskej únie z 23. apríla a 3. mája 2012,
- so zreteľom na záverečné komuniké mimoriadneho zasadnutia hláv štátov a predsedov vlád spoločenstva ECOWAS z 26. apríla a 3. mája 2012,
- so zreteľom na diplomatické, hospodárske a finančné sankcie, ktoré na Guineu-Bissau uvalilo spoločenstvo ECOWAS 29. apríla a 31. mája 2012,
- so zreteľom na osobitnú správu generálneho tajomníka OSN z 30. apríla 2012,

- so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) č. 377/2012 z 3. mája 2012 o reštriktívnych opatreniach namierených proti určitým osobám, subjektom a orgánom ohrozujúcim mier, bezpečnosť alebo stabilitu Guinejsko-bissauskej republiky a na vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) č. 458/2012 z 31. mája 2012, ktorým sa vykonáva článok 11 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 377/2012,
  - so zreteľom na vyhlásenie predsedníctva v mene Európskej únie z 18. mája 2012,
  - so zreteľom na svoje uznesenia z 12. marca 2009 o Guinei-Bissau¹, z 10. marca 2010 o uplatňovaní európskej bezpečnostnej stratégie a spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky² a z 11. mája 2011 o výročnej správe Rady pre Európsky parlament o hlavných aspektoch a základných možnostiach spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky v roku 2009³,
  - so zreteľom na Dohodu z Cotonu, presnejšie jej články 1, 8, 9, 10, 11, 20 a 33,
  - so zreteľom na článok 110 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže 12. apríla 2012 sa členovia ozbrojených síl násilne zmocnili vlády v Guinei-Bissau a zadržali dočasného prezidenta Raimunda Pereiru a predsedu vlády Carlosa Gomesa Júniora;
  - B. keďže k tomuto nezákonnému zásahu došlo deň pred začiatkom volebnej kampane k druhému kolu prezidentských volieb v Guinei-Bissau;
  - C. keďže transparentnosť volebného procesu v Guinei-Bissau, v ktorého prvom kole získal predseda vlády Carlos Gomes Júnior 48,7 % hlasov, bola uznaná na vnútroštátnej i medzinárodnej úrovni;
  - D. keďže medzinárodné spoločenstvo tento vojenský prevrat rozhodne odsúdilo;
  - E. keďže pod záštitou spoločenstva ECOWAS sa vojenský vodcovia a niektoré opozičné strany dohodli na zriadení dočasnej národnej rady a dočasnej vlády bez súhlasu legitímnych politických inštitúcií v krajine;
  - F. keďže v dôsledku desaťročí politickej nestability v Guinei-Bissau upadla táto krajina do hlbokéj politickej, vládnej a humanitárnej krízy;
  - G. keďže vojenská vláda Guiney-Bissau opakovane a netolerovateľne zasahovala do politického života krajiny a tieto zásahy majú extrémne negatívny vplyv na proces inštitucionalizácie demokracie a ustanovenie právneho štátu, ako aj na bezpečnosť obyvateľstva a rozvoj hospodárstva;
  - H. keďže nestabilita v Guinei-Bissau nielen bráni účinnému boju proti obchodovaniu s drogami, ale ohrozuje aj konsolidáciu mieru v krajine a stabilitu v regióne západnej Afriky;
  - I. keďže celkové prostriedky pridelené Európskou úniou pre Guineu-Bissau v rámci 10.

¹ Ú. v. EÚ C 87 E, 1.4.2010, s. 178.

² Ú. v. EÚ C 349 E, 22.12.2010, s. 63.

³ Prijaté texty, P7_TA(2011)0227.

európskeho rozvojového fondu (2008 – 2013) predstavujú sumu 102,8 miliónov EUR;

- J. keďže ekonomika Guiney-Bissau je jednou z najchudobnejších a najzávislejších v regióne západnej Afriky a medzinárodná pomoc tvorí 80 % jej štátneho rozpočtu;
  - K. keďže súčasná politická situácia v krajine odvracia pozornosť od potrieb obyvateľstva a od prehlbujúcej sa humanitárnej krízy, v ktorej sa krajina nachádza;
  - L. keďže misia EÚ na podporu reformy sektora bezpečnosti (SSR) 30. septembra 2010 skončila pôsobenie v Guinejsko-bissauskej republike, kde bola aktívna od júna 2008 a realizovaná v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky;
1. dôrazne odsudzuje neústavné prevzatie moci ozbrojenými silami Guiney-Bissau 12. apríla 2012;
  2. berie na vedomie prepustenie dočasného prezidenta a predsedu vlády 27. apríla 2012, a skutočnosti, že obaja boli nútení opustiť krajinu, a požaduje, aby obaja mohli znovu v plnej miere a slobodne uplatňovať svoje občianske a politické práva;
  3. žiada absolútne dodržiavanie fyzickej integrity všetkých verejných činiteľov a ostatných občanov, ktorých zadržávajú vojenski vzbúrenci, ako aj ich bezpodmienečné prepustenie a skončenie násillia, plienenia a zastrasovania;
  4. odsudzuje násillné potlačenie pokojných demonštrácií za obnovu právneho štátu, predovšetkým demonštrácie, ktorá sa uskutočnila 25. mája 2012 v Bissau;
  5. naliehavo žiada všetky zúčastnené strany, aby bezodkladne skončili svoju násillnú a nezákonnú činnosť, a pripomína, že armáda sľúbila dodržiavať ústavu Guiney-Bissau;
  6. vyzýva medzinárodné spoločenstvo, aby vyvinulo všetok možný vplyv a poskytlo maximálnu podporu potrebnú na zabezpečenie dôkladného vyšetrenia týchto nezákonných činností a na stíhanie zodpovedných osôb;
  7. odmieta svojvoľné zriadenie „vojenského velenia“, „dočasnej národnej rady“ a „dočasnej vlády“, zdôrazňuje, že neuznáva samozvané vojenské a dočasné inštitúcie a naliehavo žiada medzinárodné spoločenstvo, aby zaujalo rovnaké stanovisko;
  8. pripomína a schvaľuje zásadu nulovej tolerancie spoločenstva ECOWAS v prípade moci, ktorá bola získaná alebo udržiavaná nedemokratickými spôsobmi porušujúcimi ústavu, a domnieva sa, že prechodná dohoda je v prípade Guiney-Bissau očividne v rozpore s touto zásadou, porušuje ústavu krajiny a oprávňuje štátny prevrat;
  9. žiada okamžité obnovenie ústavného poriadku a nastolenie právneho štátu, ako aj zavŕšenie volebného procesu vrátane parlamentných volieb, aby sa občanom tejto krajiny umožnilo rozhodovať o svojom osude v slobodných a spravodlivých voľbách;
  10. odmieta akékoľvek pokusy zvonku o zneužitie súčasnej situácie a tým o oslabenie suverenity miestneho ľudu a územnej celistvosti a nezávislosti Guiney-Bissau;
  11. žiada, aby sa v plnej miere obnovili a zaručili základné slobody, medzi ktoré patrí sloboda prejavu a tlače, sloboda zhromažďovania a združovania a sloboda pohybu;

12. žiada, aby sa spory riešili politickými a mierovými prostriedkami v rámci legitímnych inštitúcií Guiney-Bissau;
13. vyzýva politické strany, aby ako prvý krok k politickej stabilite dosiahli konsenzus v otázkach komplexného procesu reforiem, čo sa týka armády, polície, bezpečnostného sektora a systému súdnictva;
14. podporuje vnútroštátne a medzinárodné úsilie zamerané na obnovu dôvery medzi politickými subjektmi, vojenskými a bezpečnostnými silami a občianskou spoločnosťou s cieľom vrátiť krajinu do normálnej ústavnej situácii;
15. znovu opakuje svoje pevné presvedčenie, že existuje nebezpečenstvo, že Guinea-Bissau bude naďalej vojensky nestabilná a nedokáže riešiť bezuzdnú korupciu ani zmeniť svoje postavenie kľúčovej tranzitnej krajiny pre obchod s drogami, ak jej inštitúcie zostanú zo štrukturálneho hľadiska slabé;
16. zdôrazňuje, že je dôležité zriadiť pre Guineu-Bissau tzv. krízovú kontaktnú skupinu, ktorú by koordinovala OSN a ktorá by bola zložená zo zástupcov Africkej únie, združenia ECOWAS a CPLP, ako sa uvádza v osobitnej správe generálneho tajomníka OSN z 30. apríla 2012 o situácii v Guinei-Bissau, a vyzýva EÚ, aby sa do tejto skupiny zapojila;
17. podporuje ochotu EÚ spolupracovať so západoafrickými krajinami a ich regionálnymi a medzinárodnými partnermi vrátane OSN, AÚ, združeniami CPLP a ECOWAS, zameranú na nastolenie účinného partnerstva, ktoré môže prispieť k budovaniu mieru a dlhodobej stabilizácii Guiney-Bissau;
18. víta nepopulárne, ale potrebné diplomatické, hospodárske a finančné sankcie, ktoré na Guineu-Bissau uvalilo združenie ECOWAS, reštriktívne opatrenia namierené proti určitým osobám, subjektom a orgánom ohrozujúcim mier, bezpečnosť alebo stabilitu Guinejsko-bissauskej republiky, ktoré prijala Rada Európskej únie, a zákaz vycestovať, ktoré na určité osoby uvalila Bezpečnostná rada OSN;
19. vyzýva všetkých medzinárodných partnerov, aby situáciu v Guinei-Bissau nepretržite a zblízka sledovali a aby boli pripravení preskúmať vhodnosť prijatých opatrení, prípadne zvážiť ich posilnenie a vyvinúť maximálne úsilie, aby zabránili negatívnym vplyvom na obyvateľstvo;
20. berie na vedomie rozhodnutie spoločenstva ECOWAS rozmiestniť v krajine svoje pohotovostné sily, aby sa zabezpečilo stiahnutie angolskej vojenskej misie (MISSANG) a príchod jej prvého kontingentu do Guiney-Bissau;
21. víta návrh združenia CPLP, aby sa zriadili stabilizačné sily pre Guineu-Bissau na základe rámca OSN a s mandátom vymedzeným Bezpečnostnou radou OSN, v súčinnosti so združením ECOWAS, AÚ a EÚ, pričom sa zohľadnia skúsenosti misie MISSANG;
22. vyzýva Radu, aby poskytla poradenstvo a pomoc pri podpore naliehavých reforiem sektorov obrany a bezpečnosti v Guinei-Bissau a aby účinne zvážila poskytnutie podpory pri začatí novej medzinárodnej stabilizačnej operácie v rámci SBOP;
23. nabáda Európsku úniu, OSN, AÚ, spoločenstvá ECOWAS a CPLP, aby skoorinovali

rôzne vojenské jednotky susedných krajín, ktoré v oblasti už pôsobia, vrátane jednotiek v Angole, Nigérii, Senegale a Burkine Faso;

24. vyzýva EÚ, aby od orgánov týchto krajín poskytujúcich vojenské a bezpečnostné jednotky – t. j. od všetkých partnerských krajín AKT – požadovala, aby zabezpečili, že tieto jednotky sa nebudú využívať na podporovanie nezákonného usporiadania, o ktoré sa usilujú vodcovia štátneho prevratu a svojvoľne zriadených dočasných orgánov, ani na porušovanie ľudských práv obyvateľov Guiney-Bissau;
25. vyjadruje poľutovanie nad skončením pôsobenia misie SSR v Guinei-Bissau v roku 2010;
26. vyzýva podpredsedníčku Komisie/vysokú predstaviteľku a Radu, aby zvažili možnosti vyslania novej misie SSR do Guiney-Bissau, ktorej mandát by sa posilnil, s cieľom pomôcť zreformovať sektory bezpečnosti a obrany, podporovať tvorbu kapacít, reformovať verejnú správu a podporovať právny štát po tom, ako zákonné orgány opätovne prevezmú vládu v Guinei-Bissau a požiadajú o takúto misiu;
27. opätovne naliehavo žiada, aby Rada a podpredsedníčka Komisie/vysoká predstaviteľka zvažili nové spôsoby pomoci legítimnej vláde v Guinei-Bissau v boji proti obchodovaniu s drogami a organizovanému zločinu, a tým zabránili, aby sa z tejto krajiny stal ďalší drogový štát;
28. pripomína, že obchodovanie s drogami v tejto krajine má prepojenie s európskym trhom a ďalšími zločineckými sieťami, ktoré pôsobia v tomto regióne, najmä s teroristickými sieťami v Saheli a Nigérii;
29. žiada, aby sa posilnil záväzok EÚ a medzinárodného spoločenstva zameraný na vybudovanie demokratickej a stabilnej Guiney-Bissau;
30. upozorňuje na humanitárnu situáciu v Guinei-Bissau, najmä na situáciu osôb vysídlených v rámci štátu a utečencov, a na riziko epidémií a ohrozenie bezpečnosti potravín a zdravotnej starostlivosti a žiada EÚ a medzinárodné spoločenstvo, aby urýchlene prijali konkrétne a primerané opatrenia humanitárnej pomoci;
31. žiada Komisiu, aby ďalej poskytovala humanitárnu pomoc a priamu podporu obyvateľstvu;
32. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, vládam členských štátov, generálnym tajomníkom OSN a spoločenstva ECOWAS, inštitúciám Africkej únie, Spoločnému parlamentnému zhromaždeniu AKT – EÚ, sekretariátu CPLP a vláde a parlamentu Guiney-Bissau.